

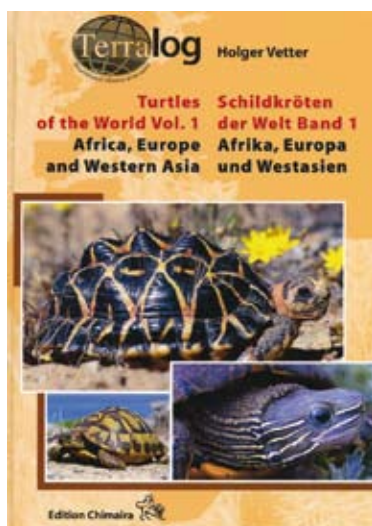
dla dzieci. Jednak nie dajmy się zwieźć pozorom, gdyż pod tą barwną szatą graficzną kryje się wiele cennych informacji i wskazówek, z których bez wątpienia mogą skorzystać zarówno ci mali jak i ci duzi przyrodniczy.

Osobiście uważam, iż w prostocie słowa i rysunku tkwi moc przekazu tej książki. Przekazu, który na długo pozostanie w pamięci każdego czytelnika. Książ-

ka ta kosztuje około 30 zł i bez wątpienia jest warta swojej ceny. „Przewodnik prawdziwych tropicieli – LATO” polecam wszystkim obecnym i przyszłym miłośnikom przyrody. Zapewniam, iż po lekturze tej książki można naprawdę wpaść w wir otaczającego nas świata zwierząt i roślin.

A. Homa

Holger Vetter: **Turtles of the World Vol. 1: Africa, Europe and Western Asia/Schildkröten der Welt Band 1: Afrika, Europa und Westasien**, 2nd ed. TERRALOG 1, Edition Chimaira, Frankfurt am Main, 2011, ISBN 978-3-930612-27-7, ss. 153, cena 34,80 €

Jest to poprawione i rozszerzone, dwujęzyczne wydanie pierwszego tomu w serii TERRALOG poświęconemu żółwiom afrotropikalnym i z Zachodniej Palearktyki. Pierwsze wydanie z 2002 r. miało 96 stron i 450 kolorowych fotografii, to zaś ma 153 strony i 590 zdjęć, z czego 370 jest nowych.

Pod względem różnorodności fauny żółwi właśnie ta część świata jest najbardziej interesująca. Szczególny rozkwit ewolucyjny żółwi lądowych widać zwłaszcza w Afryce Południowej, gdzie występuje aż 5 miniaturowych, endemicznych gatunków z rodzaju *Homopus* (z najmniejszym znanym żółwiem *H. signatus*), 3 gat. z rodzaju *Psammobates*, a także 4 z rodzaju *Kinixys*, *Chersina angulata* i *Stigmochelys pardalis*.

W obszernym wstępie autor przedstawił aktualne zmiany dotyczące systematyki tych gadów. Na uwagę zasługują przede wszystkim te, które zaszły w rodzinie Testudinidae. W porównaniu z pierwszym wydaniem np. 4 gatunki z rodzaju *Agrionemys* grupowane są obecnie w obrębie *Testudo horsfieldii*, *Centrochelys pardalis* teraz jest w rodzaju *Stigmochelys*, 3 gatunki z rodzaju *Dipsoschelys* w obrębie *D. dussumieri* (autor wyjaśnia też dlaczego użył tej nazwy a nie *Al-dabrachelys*), wreszcie 19 gatunków + 8 innych nie nazwanych form z rodzaju *Testudo* obecnie traktowanych jest ponownie jako podgatunki lub synonimy *T. graeca*, *T. hermanni*, *T. marginata* i *T. kleinmanni*.

W książce zamieszczono kolorowe zdjęcia 65 gatunków z rodzin Testudinidae (29), Trionychidae (6 + 2 introdukowane – *Palea steindachneri* na Mauritius i *Pelodiscus sinensis* na mokradła Guadalquivir w południowej Hiszpanii), Pelomedusidae (18), Podocnemididae (1), Geoemydidae (3), Emydidae (2 + 2 introdukowane – *Chrysemys picta* i *Trachemys scripta elegans* w wielu krajach europejskich, afrykańskich i Bliskiego Wschodu), Cheloniidae (5) i Dermochelyidae (1). Oprócz wizerunków żółwi są tu również zdjęcia siedlisk oraz 61 kolorowych map, pokazujących rozmieszczenie wszystkich gatunków i podgatunków. Każda fotografia uzupełniona jest symbolami rysunkowymi informującymi o wymogach hodowlanych.

Zarówno informacje o hodowli, które są bardzo ogólne, jak i możliwości identyfikacji na podstawie jedynie zdjęć, bez kluczy, nie zawsze będą pomocne, ale w wielu przypadkach wystarczające. Nie trzeba więc namawiać miłośników żółwi do kupna tego tomu jak i innych z tej serii.

Piotr Sura

Errata:

W nr 7–9, 2012 *Wszechświata*, w artykule o parku narodowym Donana do tekstu i opisu zdjęć wkradło się kilka pomyłek:

1. Str. 236, prawa kolumna, linia 5 i 6 pod ryc. 9 jest „(Lacerta lepida)” ma być „Timon lepidus (dawniej Lacerta lepida)”; linia 8 pod ryc. 9 i pierwsza pod ryc. 11, jest „(C. chalcides)” ma być „(Chalcides striatus)”.
2. Str. 236, w podpisie pod Ryc. 10 zamiast „Discoglossus pictus” ma być „Discoglossus galganoi”.
3. Str. 236, w podpisie pod ryc. 11, jest „Zaskroniec żmijowy (Natrix maura)” ma być „wąż Hemmorrhoids hippocrepitis”.
4. Str. 237, kolumna lewa, linia 5 pod ryc.12, zamiast „Discoglossus pictus” ma być „Discoglossus galganoi”.
5. Str. 237, kolumna lewa, linijka nad ryc.12. Wykreślić należy „oraz marmurkową (T.marmoratus)”.